STARA KOPALNIA W WAŁBRZYCHU

Fot. Aw58, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

Stara Kopalnia stoi przy ul. Wysockiego w Wałbrzychu i zajmuje budynki dawnej kopalni węgla kamiennego. Ostatni wózek z węglem wyjechał tu na powierzchnię 20 września 1996 roku. Dziś działa w niej Centrum Nauki, Kultury i Sztuki z muzeum przemysłu i techniki. Z dawnego zakładu zachowały się wieże szybów i maszyny wyciągowe.

DWA WIEKI WYDOBYCIA

Kopalnia „Fuchs" powstała w 1770 roku z połączenia mniejszych kopalń. W 1867 roku oddano do użytku szyb „Julius", dziś znany jako „Julia". Docelowo osiągnął głębokość 611 metrów. Drugi z głównych szybów, „Ida" (dziś „Sobótka"), pogłębiano do 1946 roku, gdy sięgnął 443 metrów. W 1990 roku kopalnię postawiono w stan likwidacji z powodu nierentowności. Likwidację wyrobisk podziemnych zakończono 17 września 1998 roku.

CO ZOSTAŁO NA POWIERZCHNI

Zespół obejmuje 14 obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego w 2004 roku. Najbardziej rozpoznawalne są wieże szybów „Julia" i „Sobótka". Mają formę basztową i przypominają dawne wieże obronne. Zachowały się też maszyny wyciągowe szybu „Julia" z 1911 roku, warsztaty mechaniczne z 1872 roku oraz lampownia z dyspozytornią i makietą Lisiej Sztolni. Wieżę widokową zbudowano w miejscu dawnej chłodni kominowej.

JAK POWSTAŁO CENTRUM NAUKI, KULTURY I SZTUKI

W 1999 roku Rada Miasta podjęła uchwałę o utworzeniu oddziału muzeum na terenie kopalni. Po rozbudowie muzeum przemysłu i techniki otwarto tu 9 listopada 2014 roku Centrum Nauki, Kultury i Sztuki Stara Kopalnia. W 2015 roku obiekt wpisano na Europejski Szlak Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH). Od początku 2024 roku Stara Kopalnia działa w jednej jednostce z Wałbrzyskim Ośrodkiem Kultury.

LISIA SZTOLNIA

Z kopalnią wiąże się Lisia Sztolnia, którą zaczęto drążyć w 1791 roku, a oficjalnie otwarto 18 września 1794 roku. Ma 1593 metry długości, do 2,7 metra szerokości i do 2,9 metra wysokości. Odwadniała wyrobiska, a węgiel wożono nią łodziami po wodzie. Do rejestru zabytków wpisano ją w 1961 roku. Dziś sztolnia nie jest dostępna dla zwiedzających. Jej makietę zobaczysz w lampowni.

PLAN	ORIENTACYJNY CZAS
Zwiedzanie z przewodnikiem: maszynownia, ekspozycja, wystawa plenerowa, trasa podziemna	ponad 1,5 godziny

O CZYM WARTO WIEDZIEĆ WCZEŚNIEJ

- Zwiedzanie odbywa się z przewodnikiem, a wejścia są o pełnych godzinach. Zakres wystaw, wydarzenia i zasady wejścia podaje strona Starej Kopalni, bo zmieniają się w ciągu roku.
- Adres: ul. Piotra Wysockiego 29, Wałbrzych.
- Na terenie dawnego zakładu przemysłowego przydadzą się wygodne buty.

CO OBOK

W Wałbrzychu leży też Zamek Książ, który opisujemy osobno. Z Wałbrzycha dojedziesz do Świdnicy z Kościołem Pokoju oraz do Bolkowa.

PRZYDATNE LINKI

- Góry Sowie.pl, przewodnik po Sudetach Środkowych
- Wałbrzyszek.com, portal miasta Wałbrzycha
- Eloblog, blog o historii i turystyce Dolnego Śląska

MAŁO KTO WIE

- **Wieże wyglądają jak baszty.** Wieże szybów „Julia” i „Sobótka” mają formę basztową, nawiązującą do dawnych wież obronnych, choć służyły wyciągowi.
  Źródło: Wikipedia, Stara Kopalnia w Wałbrzychu

Fakty w tym przewodniku sprawdzono w październiku 2026 r.

AUTOR
Marcin Roszak

Związany z Cieplicami. Zgłosił do budżetu obywatelskiego odbudowę wieży widokowej na Sołtysiej Górze i pilnował projektu aż do jej otwarcia. Przewodniki opracowuje na podstawie sprawdzonych źródeł. Więcej: marcinroszak.eu.